

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки,
управління, права та інформаційних технологій

Кафедра публічного управління та адміністрування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Етика бізнесу

(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

Розробник: Ірина ШУПТА,
доцент кафедри публічного управління та
адміністрування, кандидат педагогічних наук, доцент

Гарант освітньої програми: Неля ВОЛКОВА,
доцент

Полтава
2022/2023 н.р.

Назва навчальної дисципліни	<i>Етика бізнесу</i>
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	вибіркова фахова
Назва структурного підрозділу	Кафедра публічного управління та адміністрування навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> к. п. н., доцент Шупта Ірина Миколаївна <i>Контакти:</i> ауд. 494 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> iryna.shupta@pdaa.edu.ua
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність (Освітня програма)	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність <i>ОПП Підприємництво</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік дисциплін, що передують її вивченню відповідно до структурно логічної схеми освітньої програми: Історія та культура України», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Філософія».

Заплановані результати навчання

Компетентності

<i>загальні:</i>	<i>фахові:</i>
ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності. СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	
ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	
ЗК 7. Здатність працювати в команді.	
ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.	
ЗК 10. Здатність діяти відповідально і свідомо.	
ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	
ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	

Програмні результати навчання:

ПРН 9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

ПРН 10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1.** Етика бізнесу як навчальна дисципліна
- Тема 2.** Історія та принципи ділового етикету
- Тема 3.** Сутність і структура процесу ділового спілкування
- Тема 4.** Форми ділового спілкування
- Тема 5.** Критика та її етичні аспекти
- Тема 6.** Норми етикету при організації виставок, ярмарків
- Тема 7.** Організація презентацій: норми етикету
- Тема 8.** Привітання, представлення, титулування
- Тема 9.** Ділові прийоми. Візитівка в діловому житті
- Тема 10.** Сувеніри та подарунки в діловій сфері
- Тема 11.** Стиль, манери та імідж бізнесмена
- Тема 12.** Одяг і зовнішній вигляд ділової людини
- Тема 13.** Національні особливості етики бізнесу

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма навчання			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Етика бізнесу як навчальна дисципліна	10	2	2	6
Тема 2. Історія та принципи ділового етикету	8	–	2	6
Тема 3. Сутність і структура процесу ділового спілкування	6	–	2	6
Тема 4. Форми ділового спілкування	12	2	2	8
Тема 5. Критика та її етичні аспекти	10	2	2	6
Тема 6. Норми етикету при організації виставок, ярмарків	10	2	2	6
Тема 7. Організація презентацій: норми етикету	10	2	–	6
Тема 8. Привітання, представлення, титулування	8	–	2	6
Тема 9. Ділові прийоми. Візитівка в діловому житті	10	2	2	6
Тема 10. Сувеніри та подарунки в діловій сфері	8	–	2	6
Тема 11. Стиль, манери та імідж бізнесмена	8	–	2	6
Тема 12. Одяг і зовнішній вигляд ділової людини	10	2	2	6
Тема 13. Національні особливості етики бізнесу	10	2	2	6
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання:

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим програмним результатом навчання навчальної дисципліни «Етика бізнесу» у відповідності до визначених форм контролю (за кожною з форм контролю в цілому).

Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю								Разом	
	ведення конспекту лекцій		виконання завдань на практичних заняттях		виконання завдань самостійної роботи					
					глосарій		тести			
	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів
ПРН 9	7	12	11	18	9	15	3	5	30	50
ПРН 10	7	12	11	18	9	15	3	5	30	50
Разом	14	24	22	36	18	30	6	10	60	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	ведення конспекту лекцій	виконання завдань на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи		
			глосарій	тести	
Тема 1. Етика бізнесу як навчальна дисципліна	3	3	30	10	6
Тема 2. Історія та принципи ділового етикету	–	3			3
Тема 3. Сутність і структура процесу ділового спілкування	–	3			–
Тема 4. Форми ділового спілкування	3	3			6
Тема 5. Критика та її етичні аспекти	3	3			6
Тема 6. Норми етикету при організації виставок, ярмарків	3	3			6
Тема 7. Організація презентацій: норми етикету	3	–			6
Тема 8. Привітання, представлення, титулування	–	3			3
Тема 9. Ділові прийоми. Візитівка в діловому житті	3	3			6
Тема 10. Сувеніри та подарунки в діловій сфері	–	3			3
Тема 11. Стиль, манери та імідж бізнесмена	–	3			3
Тема 12. Одяг і зовнішній вигляд ділової людини	3	3			6
Тема 13. Національні особливості етики бізнесу	3	3			6
Разом за темами	24	36	x	x	60
Глосарій	x	x	30	x	30
Тести	x	x	x	10	10
Всього	24	36	30	10	100

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год.

Кількість кредитів – 4,0.

Форма семестрового контролю – залік.

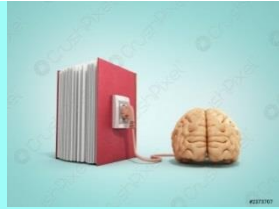
Політика навчальної дисципліни:

Виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці **АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ** ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про 15 академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (розповсюджується лише на обов'язкові компоненти освітньої програми або їх частини) перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Дикань В.Л., Компанієць В.В., Полякова О.М. Етичні основи бізнесу: навч. посібник. Харків: УкрДАЗТ, 2012. 316 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/5794/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>. (дата звернення 10.08.22).
2. Дудченко М.М., Шевчук О. А. Бізнес-етика: конспект лекцій : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» освітньою програмою «Управління персоналом та економіка праці»; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2020. 56 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/39693/1/Posibnyk_Biznes-etyka.pdf. (дата звернення 10.08.22).
3. Зеліч (Яцко) В. В. Етика бізнесу: навч.метод. комплекс з дисципліни. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. 108 с. [Електрон. ресурс]. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9747/1/5_%D0%97%D0%B5%D0%BB%D1%96%D1%87%28%D0%AF%D1%86%D0%BA%D0%BE%29%D0%92.%D0%92._2015_%D0%9C%D0%B5%D1%82._%D0%95%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B1%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81%D1%83.pdf. (дата звернення 10.08.22).
4. Стагінова Н. П. Радченко С.Г. Етика бізнесу навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 396 с. URL: http://epidruchniki.com/book8_Etika_biznesyhtml. (дата звернення 10.08.22).

Допоміжні

1. Бралатан В.П., Гуцаленко Л.В., Зdirко Н.Г. Професійна етика: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2019. 252 с. [Електрон. ресурс]. URL: https://pidru4niki.com/16120704/etika_ta_estetika/profesiyna_etika. (дата звернення: 15.08.2022).
2. Добросесність та етика. Модуль 14. Професійна етика: Серія університетських модулів. Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків і злочинністю. Відень, 2021. [Електрон. ресурс]. URL: <https://cutt.ly/XNwvAD>. (дата звернення: 15.08.2022).
3. Етика ділового спілкування: навч. посібник [Воронкова В.Г. Беліченко А.Г., Мельник В.В., Ажажа М.А.]. К.: Магнолія 2006, 2019. 312 с. [Електрон. ресурс]. URL: <https://mybook.biz.ua/ua/etika-1668/etika-dilovogo-silkuvannya-navchalniy-posibnik-dlya-vnz-rekomendovano-mon-ukraini/>. (дата звернення: 10.08. 2022).
4. Захарчин Г.М. Любомудрова Н. П, Винничук Р. О., Смолінська Н. В. Корпоративна культура: навч. посібник. Львів, 2011. [Електрон. ресурс]. URL: <https://cutt.ly/pNwcf8X>. (дата звернення 10.08.22).
5. Какауліна О., Полянська М., Пустовойтова Т., Ростопіра В., Симончук І. Закордонний візит: правила поведінки. Посібник для працівників судової системи. Київ, 2010. 40 с. [Електрон. ресурс]. URL: <https://court.gov.ua/userfiles/ForeignTrip.pdf>. (дата звернення 10.08.22).
6. Корпоративна культура та етикет: навчальний посібник / Уклад. А.М. Зленко. Переяслав-Хмельницький: К.С.В., 2019. 324 с. [Електрон. ресурс]. URL: <https://cutt.ly/SNwca12>. (дата звернення 10.08.22).
7. Комарова К.В. Організаційна культура: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К.В. Комарова. Дніпропетровськ, ДДФА, 2011 166 с. [Електрон. ресурс]. URL: <https://cutt.ly/SNwca12>. (дата звернення 10.08.22).

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Вступ до медіації: ВУМ online, Відкритий Університет Майдану [Електрон. ресурс]. URL: <https://vumonline.ua/course/mediation/>. (дата звернення 10.08.22).
2. Дипломний проект на тему: Розробка та створення інтелектуальної системи дистанційного навчання у вигляді Web-сторінки «Професійна етика». [Електрон. ресурс]. URL: <http://pe.ptngu.com/about.html>. (дата звернення 10.08.22).
3. Ділове листування та комунікація українською: Українська платформа масових відкритих онлайн курсів Prometheus. [Електрон. ресурс]. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/business-correspondence/>. (дата звернення 10.08.22).
4. Емоційний інтелект: освітній хаб міста Києва. [Електрон. ресурс]. URL: <https://eduhub.in.ua/courses/emocijny-intelekt>. (дата звернення 10.08.22).
5. Intelligent Listening, або Мистецтво Слухати: ВУМ online, Відкритий Університет Майдану [Електрон. ресурс]. URL: <https://vumonline.ua/module-1/1-vtrachene-mystetstvo/>. (дата звернення 10.08.22).
6. Критичне мислення і інформаційна культура (у форматі SCORM): освітній хаб міста Києва. [Електрон. ресурс]. URL: <https://eduhub.in.ua/courses/scorm-kurs-12-kritichne-mislennya-i-informaciyna-kultura>. (дата звернення 10.08.22).
7. Культура толерантності: як побудувати суспільство, комфортне для всіх: Українська платформа масових відкритих онлайн курсів Prometheus. [Електрон. ресурс]. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+TOL101+2020_T3/about. (дата звернення 10.08.22).
8. Ораторське мистецтво (у форматі SCORM): освітній хаб міста Києва. [Електрон. ресурс]. URL: <https://eduhub.in.ua/courses/kurs-10-oratorske-mistectvo>. (дата звернення 10.08.22).
9. Особистий бренд (у форматі SCORM): [Електрон. ресурс]. URL: <https://eduhub.in.ua/courses/scorm-kurs-11-osobistiy-brend>. (дата звернення 10.08.22).
7. Права людини в дії: ВУМ online, Відкритий Університет Майдану [Електрон. ресурс]. URL: <https://vumonline.ua/course/human-rights/>. (дата звернення 10.08.22).
- Продажі і комунікації: освітній хаб міста Києва. [Електрон. ресурс]. URL: <https://eduhub.in.ua/courses/kurs-4-prodazhi-i-komunikacii>. (дата звернення 10.08.22).
10. Соціальне підприємництво: дизайн-мислення та невизначеність: ВУМ online, Відкритий Університет Майдану: [Електрон. ресурс]. URL: <https://vumonline.ua/course/social-entrepreneurship/>. (дата звернення 10.08.22).
11. Соціальний маркетинг: ВУМ online, Відкритий Університет Майдану: [Електрон. ресурс]. URL: <https://vumonline.ua/course/social-marketing/>. (дата звернення 10.08.22).
12. Теорія поколінь: знаходимо спільну мову: ВУМ online, Відкритий Університет Майдану [Електрон. ресурс]. URL: <https://pdp.nacs.gov.ua/news/pidbirka-onlain-platform-dlia-samoosvity>. (дата звернення 10.08.22).
13. Як ефективно спланувати та провести діалог. Базовий модуль 1: Українська платформа масових відкритих онлайн курсів Prometheus. [Електрон. ресурс]. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:OSCE+DIAL101+2020_T1/about. (дата звернення 10.08.22).
14. Як ефективно спланувати та провести діалог. Модуль 2. Основи організації діалогу: Українська платформа масових відкритих онлайн курсів Prometheus. [Електрон. ресурс]. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:OSCE+DIAL101+2020_T1_M2/about. (дата звернення 10.08.22).

15. Як ефективно спланувати та провести діалог. Модуль 3. Основи ведення діалогу: Українська платформа масових відкритих онлайн курсів Prometheus. [Електрон. ресурс]. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:OSCE+DIAL101+2020_T1_M3/about. (дата звернення 10.08.22).